

GÖMÖRI GYÖRGY

Kunmadaras, 1946

*Amikor lemegy a tojás ára és
a piacon egy bolond lány sikoltozni kezd, hogy:
„ezek az idegenek, a gyerekekből
kolbászt csinálnak!” – mire a tömeg
ősi babonák sugallatára agyonver egy-két embert,
akiknek egyetlen bűne, hogy kereskedők
és nem itt születtek a hosszú falu végén –
és mindez a birodalmi gázkamrák után alig két évvel –
akkor egy percre előnt a kétség: felnőtt-e
valaha is az ember, képes lesz-e a jövőben
levetni csorda-ösztoneit s felhagyni a gyűlölködéssel,
amit mások (más bőrűek, vagy fajúak)
iránt táplál, vagy hirtelen felindulásból néha érez.*

Együgyű mondóka

*Jövő héten vasárnap
vége lesz a világnak.
Hétfőn egy gép lezuhan,
rajta a Nép Atyja van;
kedden: bombarobbanás,
lángokban a Fehér Ház!
Szerdán: Közel-Keleten
nem marad kő köveken,
csütörtökön ledobják
azt az egy-két A-bombát,
pénteken, ó minő kéj,*

leszáll ránk a világéj;
szombatra a sugarak
megölték, aki maradt.
Aztán eljött vasárnap,
s vége lett a világnak.

1989

Egy Medveczky-képre

*Ennek a fiatal (talán húszéves?) fiúnak
legfőbb tulajdonsága az, hogy ír.
Kezében hosszú toll. A másik kézzel
arcát támasztja meg, könyvekre
könyökölve. Vagyis azért ír,
mert már sok könyvet olvasott,
és kedvet kapott ahhoz, hogy valamit
mondjon már ő is. Sűrű haj alatt
az arc komoly. Lehet, hogy most
gondolkodik, de nem ettől létezik;
tollából szavak papírra rajzanak,
egyszer talán majd akad olvasójuk.
De mit sugall a kép? Csak ennyit:
ez a fiú azért él, azért van, hogy írjon.*

Két író, G. és M.

A Nagy Könyv verseny margójára

*Két magyar író, G. és M. ahogy
a huszadik századból, a múlt
irdatlan árvizéből most együtt
felmerülnek. Az egyik sváb,
a másik zsidó származású, még a nevük
sem azonos azzal, amit az anyakönyvbe
jegyeztek. De ettől még magyarok,
s amit írnak, Werbőczy-nél magyarabb.
A Hont minden században újra el kell
foglalniuk a benne lakóknak,
és G. megírja, remekül, azt az Egert,
amit – 44 évre – még megvédtek a töröktől.
Él benne Gergely és Vica, meg a félszemű
Jumurdzsák, aki imád szalonnázni,
s kitárul előtted egy régi világ Szézám-
kapuja, karavánszeráj-, Galáta-, Jedikulástól.
Kortársa, a monoklis M. a századelő Budapestjét
írja meg, ezt a forrongó, zavaros és szüntelen éhes
várost, a káprázatos sikerek és bukások
cirkuszát, de nem ez a könyv marad fenn igazán,
hanem a grundokon katonásdit
játszó fiúk sziluetdje, a Pál-utca, s a Fűvészkert,
amire baljós árnyat vet a Ludovika háza,
elnyeli az később a kiskamaszok szomorú-szép,
álombeli békevilágát, ahol mindenki tiszt már,
csak egyetlen gyerek marad meg végig hú közlegény-
nek...*